

BODÓ MÁRTA

A GYÓGYULÁS SZIGETEI

A Cenacolo Közösség és a függőséggel küszködő fiatalok

■ A különböző függőségek sok család életét megkeserítik. Könnyű, eleinte játéknak tűnhet ilyen-olyan szereket kipróbálni, elkábulni tőlük, elfelejteni a nyomasztó gondokat, megszabadulni a szorongástól, az üresség érzésétől... Aztán elkezd sodródni a fiatal, és belekerül egy olyan hálóba, amiben vergődve egyre jobban belegubancolódik. Két mámor közt már fizikailag sincs jól, kapaszkodóit pedig sorra mind felszámolta kiszámíthatatlan viselkedésével.

Sztárok terápiás kísérleteiről és visszaeséseiről sokat hallani. Vannak luxusintézetek, gyógyszerek, drága terápiák és szakemberek. Vannak szerény vidéki házak, ahová a már önmaguktól is megcsömörlött emberek gyűlnek. A Bosznia-Hercegovinában fekvő és Mária-jelenéseiről híressé vált horvát faluban, Medjugorjében a meglátogatni való helyek közt szerepel a Cenacolo Közösség háza is. Itt kellemes, egyszerű természeti környezetben, saját kézzel felépített házakban fiatal fiúk élnek, dolgoznak, függőségeiktől próbálnak szabadulni. Olyan ez, mint egy csendes sziget. A környezet nem agyontechnologizált, a terápia nem gyógyszeres kezeléseken alapul. Sőt: kifejezett szakemberek sincsenek. A hely megálmodója és létrehozója a hit és a közösség erejére épített, valamint a naponta megélt szeretetre. Egy helyszínen járt újságíró kiválóan foglalta ezt össze: „A közösségalapító Elvira nővér szerint az alkohol- vagy drogfüggőség nem a test betegsége, hanem a szív szeretethiánya. Úgy gondolja, hogy ha egy fiatal szíve megváltozik, megtanul szeretni, és ő maga is kap szeretetet, a függőség magától elmúlik.”¹ Elvira anyja, aki katolikus apáca, hitét így összegezi: „Számomra ma a kereszténységnek, az evangéliumi üzenetnek, ennek az egész világot átjáró hatalmas örömhírnek a megélése konkrétságot, megtestesülést jelent.”²

A megtestesült szeretet: a közösség ereje

■ „Közösségként a remény apró, ám tündöklő jelének kell lennünk a mai sötét világban. Testvériségeinknek olyan helynek kell lenniük, ahol a kétségbeeséstől a remény felé halad az ember, ahol a letört, magányos, szomorú, kiközösített, sötétben élő újrátalál a fényre és visszanyeri életkedvét.” (A Cenacolo Közösség *Életszabály*ából.)

A Cenacolo nevű közösséget Rita Petrozzi, szerzetesi nevén Elvira nővér alapította 1983-ban Olaszországban, Saluzzóban. Az Istennek szentelt életet élő nő a kolostorban töltött évek során különleges meghívást érzett arra, hogy fiatalokkal, mégpedig az útjukat kereső, megtévedt, kábítószerfüggő fiatalokkal foglalkozzék. Eleinte elutasították, ötletét abszurdnak gondolták, hiszen semmi felkészültsége nem volt, tapasztalattal sem rendelkezett. Ám ő nem adta fel. Hét évig várt, míg az első sugallatból valóság lett. Elvira anyja, ahogyan ma nevezik őt, így mutatja be magát: „Aki ismer engem, tudja, hogy mindig megmondtam: én soha semmit nem értettem a fejemmel, soha nem akartam megérteni Isten tervét, és ahogyan lépekről lépésre halad előre ez a történet, el kell ismernem, hogy egyre kevesebbet értek belőle. Az, amit szeretnék, nem az, hogy értem, hanem hogy éljem Isten akaratát, hogy kész legyek megtenni azt! Meg akarom engedni Istennek, hogy megvalósítsa azt, amit akar, anélkül, hogy igényt tartanék akaratának megismerésére.”³

Mára a közösségnek 54 háza van immár nemcsak Olaszországban, hanem szerte a világban – Franciaország, Horvátország, Bosznia-Hercegovina, Brazília, Ausztria, Peru, Argentína, Oroszország, Észak-Amerika, Mexikó területén. A Cenacolo Közösség minden reményvesztett fiataalt befogad, olyanokat, akik úgy érzik, eltévedtek, nem találják a helyüket a világban. Elsősorban drog- és alkoholfüggőket vár, akiknek lehetőséget kínál – természetesen csakis saját beleegyezésük és erőfeszítéseik nyomán – a tiszta, ér-

telmes életre. Elvira anya eleinte csak fiúkkal foglalkozott, később éppen protezsáltjai javaslatára alakított lányokat befogadó közösségeket is.

A módszer egyszerű: mindent hátrahagyva beköltözni a közösség házába, s az ottani tevékenységbe, valamint a közösségi életbe bekapcsolódni. Bár a Cenacolo Közösség hitre építő vallásos intézmény, senkire nem erőltetnek rá semmit. A kezdetkor az alapító, Elvira anya úgy vélte, ő imádkozik, a fiúk meg gyógyulnak: azok azonban sorra bezállingóztak az imára, mert kíváncsiak lettek, mi az, amitől ez a végtelenül egyszerű asszony úgy tud működni, ahogy, és hogyan tudja őket, akiket mindenünnen kivettek, úgy szeretni, ahogy. Elvira anya így emlékszik vissza: „Kezdetben nem hívtuk őket imára, mert arra gondoltunk, hogy »úgy fogadjuk el az embereket, amilyenek«. Mivel az ember Isten képére teremtett, számunkra, akik hiszünk, már maga az emberlét is imának számít. De nem sokkal később, egy hónap elteltével, egyszer csak nagyon meglepődünk: az egyik fiú ahelyett, hogy elindult volna a munkába, korán reggel felkelt, bejött a kicsiny, egyszerű kápolnába, és leült mellém. Megkérdezte: »Mit csináltok?« Azt válaszoltam: »Imádkozunk«. Erre azt mondta: »Én is imádkozhatok?« Ott maradt, és amikor egy zoltárt imádkoztunk, ő is felolvasott egy verset. Aztán a következő napokon vele együtt egy másik fiú is jött, aztán még egy és még egy. Egy hét elteltével mind velünk voltak az imádságban.”⁴

Egy magyarországi újságíró egy másik Cenacolo házban járva, a gyógyulókkal beszélgetve írta meg saját tapasztalataira alapozott benyomásait. Az ima, a hit gyógyító erejével kapcsolatban jegyezte le például: „Az ideérkezők gyakran nem keresztények. Egyes szakemberek számára furcsának hathat ez a fajta, első benyomásra laikus módszer és mély bizalom, ahogyan a gyógyulni vágyók teljesen a gondviselésre bízzák magukat. A mindennapokat átható krisztusközpontúság megmosolyogtató lehet annak az idekerülőnek is, akinek korábban ez nem jelentett semmit. A teljes önátadás, a társakban és a közösségben való feltétlen bizalom hatására az itt lakók növekednek a hitben és az erőforrásokban. Talán semmihez sem fogható bizonyosságot nyer itt a bencés jelmondat: »Imádkozzál és dolgozzál.« És újra élsz...”⁵

A kulcs az, hogy az alapítónő nem valami elméleti hitről beszél, nem teológiai vagy filozófiai elvekről. „Ez egy kézzelfogható hit, egy igazi élet, olyan dinamizmus, amely megszületik és belülről átalakít téged, még mielőtt valami bizonyítandó dolog lenne kifelé.”⁶

A Cenacolo Közösség programja

■ „Az egységet a kapcsolatok igazságában építjük, ez az igazság pedig a szív szabadságából születik. A szeretetben megmutakozó igazság valódi szeretet. Ha igazak vagyunk magunkkal és másokkal, akkor szabad, tiszta és aláztos emberek vagyunk. A szeretetben megmutakozó igazság nélkül együtt élünk, de nem vagyunk igazi egységben.” (A Cenacolo Közösség *Életszabály*ából.)

Egy medjugorjei helyszíni beszámoló a napi-heti-havi programot meséli el: „A közösségben élő fiatalok Szent Benedek szabályait igyekeznek betartani, amit Elvira nővér alapozott meg: imádkoznak és dolgoznak. Az imádság kora reggel szentségimárással kezdődik a kápolnában. A napi munkát mindenki a saját munkacsoportjában végzi. Háromhavonta mindenki más munkacsoportba kerül át. A közösség kéthetente összegyűl, és mindenki elmondja, mi zajlik benne, mit élt át az elmúlt két hétben. Olyan ez, mint egy nyilvános gyónás. A revisione, azaz vizsgálat kis csoportokban történik, amikor mindenki elmondja, hogyan látja a másikat. Ezek az alkalmak nagyban segítik az őszinteség bevállalását, a kölcsönös elfogadást, szeretetet. A kábítószerfüggők nagyon zárkózott emberek, és ezek a beszélgetések arra serkentik őket, hogy megnyíljanak. A Cenacolóban lassan mindenki felszabadul, elfogadja saját magát és a többieket. [...] Általában három-négy évet töltenek a közösségben, de tovább is maradhatnak. Itt megtanulnak dolgozni, szeretni, imádságban Istennel élni.”⁷

Ma a közösség egyes házaiba kötelező felvételi beszélgetést követően és „tisztá állapotban” kerülnek be a fiatalok. A felvételi során azt is felméri, milyen az állapota a jelentkezőnek, alkalmas-e a közösségbe való beilleszkedésre. A házba kerülés után mindenki kap egy „őrangyalt”, egy régebben benn levő társat, aki a kezdeti időben patronusa az új embernek, aki segít neki eligazodni és beilleszkedni. Ismét a helyszínről: „A közösség tagjai gondosan beosztott napirend szerint élnek: például naponta három-

szor közösen mondanak rózsafüzért. Az örvendetes olvasót reggel a ház kis kápolnájában, a fájdalommal délben, munka közben, a dicsőséges olvasót pedig este, a vacsora előtt sétálva. Sajátos szerzetesi modellt követnek, hiszen életük vezérfonala az imádság. Terápiás módszerük szíve Krisztus: életük minden elemét szentírási alapok szerint élik. A meghatározó, fontos események közé tartoznak a nyílt »gyónások« és azok az alkalmak, amikor a másik munkáját véleményezik. E közösen megélt őszinte beszélgetések, kritikus pillanatok, tanúságtételek roppant mélységeket hoznak felszínre. [...] A közösségi élet szakemberek segítségével nélkül zajlik: itt nincsenek pszichológusok vagy mentálhigiénés szakemberek. [...] Minden házban több tapasztalt közösségi tag dolgozik, irányításukkal a Cenacolo alapvetései szerint, sorközösségekben élnek az itt lakók. [...] A munka mindenki számára kötelező, meghatározott rendszer és feladatkör szerint.”⁸

Amit az itt lakók megtanulnak, olyasmi, amit legtöbbször sose tapasztaltak kinti, korábbi életükben: a fegyelmet, a kitartást és a szolidaritást. Emellett a közös kiértékelők, beszélgetések során társaik tükröt tartanak eléjük, és mélyen magukba néznek. Megtapasztalják személyiségük negatív és pozitív határait, támogatást kapnak abban, hogy ne keressenek kifogást és kibúvót, hogy sose mondják: túl nehéz, nem tudom megtenni.

A hit és a közösség hatása

■ „Közösségünk arra kapott meghívást, hogy megossa életét másokkal, és szolgáljon másokat. Csak akkor tudsz hinni abban, hogy az az ember is új életre támadhat, újból mosolyoghat és szeretheti az életet, akinek más senki sem szavaz bizalmat, ha hiszed, hogy »Istennek semmi sem lehetetlen.«” (A Cenacolo Közösség *Életszabályából*.)

A Cenacolo Közösség vonzásáról (is) szól az a 100 perces amerikai dokumentumfilm, ami 2013-ban készült, és 2014. október 2-án mutatták be a magyar mozikban. *A diadal – A harc elkezdődött* a film magyar, *The Triumph* az angol címe, Sean Bloomfield rendezte. A film producere, Zaid Emmanuel Jazrawi szerint ez a film a modern világ egyik legnagyobb misztériumát mutatja be. A dokumentumokat összerakó, az interjúkat készítő főszereplő egy amerikai fiatalember, Ben, aki kételyekkel telve érkezik a helyszínre, így nézi, mi történik Medjugorjében, mit jelent az, hogy néhány fiatalnak 1981 óta megjelenik Mária, s hogy ennek nyomán egész mozgalom, fesztivál, zárandoklat bontakozott ki. A dokumentumfilm, amely egy jelenséget és a helyi közösség reakcióját, valamint az oda látogatók benyomásait rögzíti, sőt még egyik látókkal is találkozik és beszélget, kissé naiv. Zárása ennél is meglepőbb, szinte játékfilmben illő mozzanat zárja. Ben ugyanis a filmezés után Belgiumban alkoholba vesző napokat tölt, majd nem haza, hanem Medjugorjéba tér vissza, a csendbe, a nemrég megismert Cenacolóba. Ben ugyan normális családba született, nem szenvedett különösebb hiányt semmiben, életét mégis üresnek és tartalmatlannak érzi, hanyódtott eddigi 28 éve során, s miközben a helyét kereste, merült el a legkülönfélébb pótszerekekben, „élvezetekben” – ezért ragadta meg annyira a Cenacolóban látott életmód. Történetében igazolva érezzük, amit egyik már idézett cikkíró sokak tapasztalatára hivatkozva így foglalt össze: „A Cenacolóban élők saját bőrükön tapasztalják meg, hogyan válhat értékké, az élet forrásává a munka, a lemondás és az áldozat; hogyan születhet öröm és növekedés a szenvedésből és a kereset elfogadásából.”⁹ A tettekben megmutatkozó valódi hitből, tehetjük hozzá. Abból, hogy valaki nem magamutogatásból, nem politikai, hatalmi, anyagi megfontolásból, hanem igaz meggyőződésből cselekszik. Nyitott, befogadó, szeretettől túlszorduló szívvel és józan paraszti ésszel közeledik a fiatalokhoz, a nyelvüket beszéli és összezavarodottságukból kivezető utat mutat.

■ JEGYZETEK

1. Mózes Edit: *Medjugorje (2) – Látogatás a Cenacolo közösségnél*. Népszerűség 2014. november 20., forrás: <http://www.e-nepujasg.ro/op/article/medjugorje-2-%E2%80%931-%C3%A11toogat%C3%A11s-cenacolo-k%C3%B6z%C3%B6ss%C3%A9g%C3%A9n%C3%A9l> (Letöltés: 2016.09.30)
2. Elvira anya: *Az ölelés. A Cenacolo Közösség története*. Szent István Társulat, Bp., 2016. 90.
3. Uő: i. m. 95–96.
4. Uő: i. m. 63–64.
5. Solymári Dániel: *Cenacolo, a szenvedélybetegek közössége*. Új Ember 2011.06.05. forrás: <http://ujember.hu/cenacolo-a-szenvedelybetegek-kozossege/> (letöltés: 2016.09.30).
6. Elvira anya: i. m. 90.
7. Mózes Edit: i. m.
8. Solymári Dániel: i. m.
9. Uő: i. m.